

új magyar szó

12 oldal

Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VI. évfolyam,
238. (1304.) szám**BNR-valutaárfolyamok**

1 euró	4,3006 ▼
1 amerikai dollár	3,2179 ▼
100 magyar forint	1,5457 ▲

Aktuális

2

Emlékezés Brandt vezeklésére

Senki sem számított rá negyven évvel ezelőtt: Willy Brandt akkori kancellár térdre borult a varsói gettó emlékművénél. Az évforduló alkalmából Christian Wulff német köztársasági elnök tegnap Varsóba látogatott.

Kultúra

8

A konvenciók lebontása

A bukaresti Odeon Színház volt a Kolozsváron zajló Interferenciák fesztivál vendége tegnap este. Pyramus & Thisbe 4 You című Shakespeare-feldolgozásukat kétszer adták elő a magyar színház stúdiótermében.

Média

9

Brüsszelben az ÚMSZ-verseny nyertesei

Véget ért Brüsszelben a Fiatal riporterek a szegénység ellen elnevezésű verseny döntője. Az Európai Fejlesztési Napok műhelymunkáján részt vett az Új Magyar Szó közös riportpályázatának két romániai nyertese is.

Vezércikk

3

Cseberből vederbe

Határon innen és határon túl egyaránt tévedtek. Nem gondoltak arra, hogy a két országban reformok helyett a kormányzati pénzügyi megoldások határtalanok, és mindig azokat sújtják legfőképpen, akik eddig is az ágak alatt görnyedtek. Nézzünk csak szét: van még valahol valamilyen közös pénz? Akkor holnap reggelre ott jön a következő adó... ▶

Székedi Ferenc

Kispénzűek újabb terhe

Háborognak az egészségügyi hozzájárulás befizetésére kötelezett nyugdíjasok**A nyáron a nyugdíjasok nyugdíjaik csökkentése ellen tiltakoztak. Azt akkor végül megúszták, de a járulékbefizetést ezúttal aligha fogják** Fotó: ÚMSZ/archív

„Ez az egyik legnehezebb intézkedés, amit eddig meg kellett hoznunk” – nyilatkozta tegnap Cseke Attila egészségügyi miniszter a nyugdíjárulékok fizetésére vonatkozó változásokkal kapcsolatosan. Mint arról hírt adtunk, a kormány sürgősségi kormányrendelettel szélesíti ki a járulékfizetők körét, a megnövekedett terhek jelentős részben a kisnyugdíjasokra hárulnak. Tegnap egyébként a nyugdíjkorhatárról is szavaztak a parlamentben: az új törvény szerint a nők 63, a férfiak 65 éves korban vonulhatnak majd nyugállományba. **3. és 7. oldal ▶**

Gyes: mindent cáfol az RMDSZ

▶ Az RMDSZ nem fogadja el a gyerekevelési szabadság időtartamának csökkentését, és minden lehetőség nyitva áll a tárgyalások előtt az Emil Boc miniszterelnök által bejelentett szabadságcsökkentés kapcsán, mivel az erről szóló sürgősségi kormányrendelet még nem létezik – jelentette ki tegnap Markó Béla kormányfőhelyettes. Hozzátette: a költségek csökkentése céljából a szövetség hajlandó tárgyalni a gyerekevelési segély felső, 3400 lejes határának csökkentéséről. **3. oldal ▶**

Feladta magát a „közellenség”**Őrizetbe vették a WikiLeaks-botrány főhősét, Julien Assange-t. 2. oldal ▶****Jövőre húzódhat a büdzsé vitája**

▶ Irreális bevételekre alapoz a kormány által hétfő este elfogadott költségvetés tervezete, amely 1,5 százalékos gazdasági növekedéssel számol – vélekednek a Pénzügyi Tanács szakemberei. A jogszabály tegnap már eljutott a szakszabályokhoz, vitája hamarosan elkezdődik a parlamentben. Az RMDSZ-nek nem áll szándékában módosító javaslatokat benyújtani. Emil Boc december 21-ig szeretné elfogadtatni a törvényt, ám ez Erdei D. István képviselő szerint „csak egy álom”. **6. oldal ▶**

HIRDETÉS

ÚMSZ előfizetési akció 2011**Egyet fizet, kettőt kap!****Fizessen elő az Új Magyar Szóra, és ajándékozza meg szeretett, barátait, ismerősöket egy ingyenes ÚMSZ-előfizetéssel!****Részletek Szolgáltatás oldalunkon**

▶ Röviden

▶ **Átadják az RMD SZ Ezüsthelyi díjakat**

December 18-án, szombaton 12 órakor a marosvásárhelyi Kultúrpalota Tükörtermében adják át az RMD SZ Ezüsthelyi díjakat, Gyarmathy János és Kiss Levente marosvásárhelyi képzőművészek alkotását. A szövetség minden évben azoknak a személyeknek adományoz Ezüsthelyi Díjat, akik kiemelkedő munkát végeztek a „szülőföld visszaszerzése”, valamint az RMD SZ programjának megvalósítása érdekében.

▶ **Monica Iacob Ridzi megmenekült**

Nem hagyta jóvá tegnapi zárt ülésén a képviselőház jogi bizottsága az ügyészségnek azt a kérését, hogy átkutathassák a hivatali visszaéléssel vádolt Monica Iacob Ridzi volt miniszter korábban lefoglalt számítógépét. A vádhatóság kérése ellen 14-en szavaztak a testület 21 tagjából. Az egészségügyi gondokkal küszködő Monica Iacob Ridzi nem volt jelen az ülésen. A honatyák Máté András Levente képviselő javaslatára szavaztak zárt ajtók mögött. Az RMD SZ-es politikus azzal érvelt, hogy a sajtó jelenléte „veszélyeztetné a bűnvádi eljárás lefolytatását”.

▶ **Váltás az egyházpolitikában**

A kormány paradigmaváltást kíván végrehajtani az egyházpolitikában – jelentette ki Szászfalvi László magyar egyházi ügyi államtitkár tegnap Budapesten, a Márton Áron erdélyi püspökről rendezett tanácskozáson. A konferenciát levélben köszöntötte Schmitt Pál köztársasági elnök: „Márton Áron életműve sokáig épp olyan elbánásban részesült, mint annak idején maga a nagy hatású püspök. Elhallgatás, megnyomorítás, ellehetlenítés” – írta az államfő.

▶ **Összetett feladat a honosítás**

Új ügyfélszolgálati iroda fogadja az egyszerűsített honosítási kérelmeket január 3-ától Budapesten. Répás Zsuzsanna magyar nemzetpolitikai helyettes államtitkár tegnap kiemelte: azt szeretnék segíteni az új irodával, hogy sorban állás és hosszas várakozás nélkül lehessen beadni a kérelmeket. Megjegyezte: ilyen összetett feladat előtt még nem állt a magyar államigazgatás.

▶ **Mladic továbbra is szökésben**

Jobb együttműködést vár Belgrádtól Serge Brammertz, a hágai Nemzetközi Törvényszék főügyésze (képvüknön), aki helyi idő szerint hétfőn az ENSZ Biztonsági

Tanácsának ülésén értékelte Szerbia együttműködését a háborús bűnökkel vádolt Ratko Mladic volt boszniai szerb katonai parancsnok és Goran Hadzic volt horvátországi szerb vezető felkutatásában.

▶ **Pénteken adják át a Nobel-békedíjat**

A meghívott országok többsége ott lesz a Nobel-békedíj pénteki oslói átadóünnepségén – közölte tegnap Geir Lundestad, a Nobel Bizottság titkára, cáfolva a kínai vezetés közlését, miszerint a többség nem megy el az eseményre. A Nobel Intézet szerint a Kína által folytatott példátlan ellenkampány dacára 44 követség erősítette meg részvételét az ünnepségen.

Varsói emlékezés Brandt vezeklésére

Negyven év után is időszerű a térdre borulás gesztusa

Christian Wulff (jobbra) és Bronislaw Komorowski közösen koszorúzott a varsói gettóbéli emlékműnél

▶ **ÚMSZ**

▶ Senki nem számított negyven esztendővel ezelőtt a váratlan eseményre: Willy Brandt akkori nyugatnémet kancellár térdre borult a lengyel főváros egykori gettójának bejáratánál felállított emlékmű lépcsőjén. Fél percig maradt így a nedves kövön. Az évforduló alkalmából Christian Wulff német köztársasági elnök tegnap Varsóba repült, hogy lengyel kollégájával, Bronislaw Komorowskival közösen megkoszorúzza a helyszínt, majd pedig a Friedrich Ebert Alapítvány szervezésében konferencián vegyen részt. Wulff a néhai kancellár kiemel-

kedő szerepét méltatta a két népkiegyezésében, bár nem hallgatta el azt sem, hogy Brandt vallásos áhitattól átitatott gesztusát sokáig hevesen bírálták mindkét oldalon.

A varsói zsidó gettó felkelésének emléket állító műalkotást megkoszorúzó német államfő 1970-ben mindössze tizenegy éves volt. Politikailag elkötelezett szülői házban nevelkedvén azonban már akkor megérintette őt a kancellár viselkedése: „Ezáltal egészen más kép teljesedett ki a németekről, új kép egy másik Németországról, egy szabad, demokratikus és békeszerető Németországról, amely a megbékélést keresi a szomszéd-

daival” – hangsúlyozta az alapítvány konferenciáján.

Mielőtt Wulff lengyel kollégájával, Komorowskival közösen mutatkozott volna, a régi királyi palotában is sok szó esett arról, hogy a német társadalom soraiban mennyi vitát váltott ki a megbékélés ikonjaként a történelemben is bevonult kancellári gesztus. „A térdre borulás azonban – hangsúlyozta Varsóban Wulff – jelentőségessé vált, lerázta magáról a Varsóval és Moszkvával kötött megállapodásról kirobbant akkori keserű vita nyűgét, és végül elfogadtatta a szociálliberális szövetségi kormány új keleti politikáját.” ◀

Magyar igen, szlovák nem

▶ **ÚMSZ-összeállítás**

▶ A Magyar Országgyűlés titkos szavazással döntött a legfőbb ügyész személyéről: 271 igen és 91 nem ellenében, 3 érvénytelen voks mellett a december 13-án hetvenedik életévét betöltő, ezért nyugállományba vonuló Kovács Tamás megüresedő helyére az 55 esztendő Polt Pétert választották meg. A magyar fővádló, aki 2000 és 2006 között egyszer már betöltötte ezt a tisztséget, heves politikai viták közepette az eddigi hat helyett egy, a napokban történt alkotmánymódosításnak köszönhetően kilenc évig töltheti be a tisztséget. Az új szlovák főügyész megválasztását viszont tegnap a négy párti kormánykoalíció akadályozta meg a pozsonyi parlamentben. Ezzel megakadályozták, hogy a titkos szavazáson többséget kaphasson az ellenzék jelöltje. A legutóbbi szavazási körben ugyanis a koalíció néhány képviselője Dobroszlav Trnka ellenzéki jelöltet támogatta Jozef Centés koalíciós jelölt ellenében. ◀

Gyilkos cápák a Vörös-tengerben

▶ **Gy. Z.**

▶ Ha nem rendeltek volna el a hatóságok fürdési tilalmat az Egyiptomhoz tartozó Sínai-félsziget déli csücskénél található Sarm es-Sejken, a Vörös-tenger vizébe akkor sem merészkedik senki. Egy hete, kedden és szerdán három orosz és egy ukrán turistát ért cápatámadás, s bár a veszélyes vízi ragadozókat elfogták, vasárnap már emberélet is áldozatul esett: egy hetvenegy éves német asszonyt téptek szét.

A cápák nemcsak emberéleteket fenyegetnek: valóságos csapást jelentenek a külföldi turistákból élő vörös-tengeri idegenforgalomra is. A filmbe illő támadások nyomán nemcsak a strandok, hanem a szállodák is elnéptelenednek, a decemberi nyarat élvezni szándékozók szinte fejvesztve menekülnek haza. A repülőjáratok máris túlszűfoltak, várakozni kell, hogy valaki gépre szállhasson, ugyanakkor az utazási irodáknál egyre többen mondják le foglalásukat. Az első esetekért a feltételezések szerint két óceáni

fehérfoltú cápa a felelős – fajegyedei normális esetben nem merészkednek a sekély vizekbe. Hogy mi történhetett az állatokkal, csak feltételezések vannak, mind közül is a legfurcsábbik szerint a mekkai zarándokok által leölt birkák véres tetemei kerülhettek a tengerbe, és

ez csalogatta oda a ragadozókat. A búvárparadicsom turistaiparáért aggódók a helyi hivatallóságok részéről még olyan földtől elrugaszkodott elméleteknek is hangot adnak, hogy a cápákat az izraeli titkosszolgálat, a Moszad engedte szabadon a partoknál. ◀

Két cápát sikerült kifogni, de egy társuk folytatta a támadásokat

Feladta magát a „közellenség”

▶ **Hírösszefoglaló**

▶ A Julian Assange ügyében eljáró londoni bíróság tegnap elvetette, hogy óvadék ellenében szabadlábra helyezze Julian Assange-t, akit a nap folyamán vettek őrizetbe. A WikiLeaks hírportál alapítóját a bíróság határozata szerint legálább december 14-éig, következő meghallgatásáig fogva tartják. A brit rendőrség svéd kezdeményezésre, nemzetközi elfogatóparancs alapján vette őrizetbe az ausztrál férfit, akit Svédországban nemi erőszakkal gyanúsítanak, amit Assange cáfol. Az Egyesült Államok örömmel vette tudomásul az őrizetbe vételt. A 39 éves ausztrál férfi feladta magát: a „találkozót” ügyvédje szervezte meg közte és a rendőrség között. Mark Stephens hétfőn közölte: felhívták a Scotland Yardról, és arról értesítették, hogy megkapták a Svédország által kiadott új nemzetközi elfogatóparancsot és a kiadati kérelmet. „A brit rendőrség nem vádolja semmivel, csak szeretné kihallgatni a WikiLeaks portál alapítóját és vezetőjét” – mondta az ügyvéd a BBC-nek. Hozzátette, hogy ügyfele kész önként találkozni a rendőrséggel, és „belátható időn belül” „brit földön” sor is kerül erre. Amíg Assange vizsgálati fogságban van, internetes oldala addig sem „tétlenkedik”: a platform aktivistái tegnap bejelentették, hogy folytatják a munkát. Sőt, még több leleplezést helyeztek kilátásba. A Mediafax tudósítása szerint 2008 februárjában az amerikai külügyminisztérium táviratot kapott a berlini nagykövetségtől, miszerint egy német vállalat Horvátországon, Oroszországon és Románián keresztül tiltólistán szereplő berendezéseket – rakétahajtóműveket – kíván eladni Iránnak. A titkos diplomáciai jelentést szintén a WikiLeaks hozta nyilvánosságra. ◀

Gyes: cáfol az RMDSZ

Markóék továbbra is ellenzik a gyes időtartamának megfelezését

Cseke Péter Tamás,
Moldován Árpád Zsolt

„A kormányrendelet nem létezik, minden lehetőségről tárgyalhatunk” – bírálta felül tegnap Markó Béla miniszterelnök-helyettes „felettesét”, Emil Bocot, aki egy nappal korábban jelentette be, hogy a kabinet kettőről egy évre csökkentette a gyereknevelési szabadság időtartamát. Az RMDSZ elnöke azt követően nyilatkozott a román társadalmat napok óta „tűzben tartó” témában, hogy a szövetség képviselőházi és szenátusi frakciói délelőtti rendkívüli gyűlésen bírálták a kormányfő bejelentését a gyereknevelési szabadság egy évre való csökkentésével kapcsolatban. Markó szerint az RMDSZ egyetért azzal, hogy a jelenlegi gyereknevelési szabályozásokat módosítani kell, azt azonban ellenzi, hogy a két éves szabadságot egy évre csökkentse a kormány. A szövetség ugyanakkor hajlandó tárgyalni a gyereknevelési segély felső határának a csökkentéséről, tette hozzá az RMDSZ elnöke.

Olosz a nőkre bízna

„El nem tudjuk képzelni, mi történhetett. A hétfői koalíciós egyeztetéseken még úgy álltunk fel az asztaltól, hogy a kérdés nyitott marad, mert az RMDSZ nem értett egyet a gyes időtartamának csökkentésével” – mondta lapunknak Olosz Gergely. A képviselőházi frakcióvezető nem tudott tájékoztatni arról, miként történhetett meg, hogy a kisebb koalíciós párt ellenkezése dacára Emil Boc kiállt, és bejelentette, megszületett a döntés a gyes új szabályozásáról. „Az RMDSZ az erdélyi magyar közösség demográfiai adataira is megpróbált te-

kinttel lenni. A koalíciós tárgyalásokon végig azt képviseltük, hogy a segély összegéről még tárgyalhatunk, a gyes időtartamán azonban ne rövidítsünk. A kismamák munkába állását ösztönző fizetéspótlék bevezetését is támogattuk, de az anyákra kell bízni a döntést, hogy visszameneked dolgozni, vagy sem” – magyarázta Olosz.

Nem Bănescu volt?

A koalíciós pártoknak vasárnap már sikerült megegyezniük abban, hogy a gyes időtartama két év marad. Felvetésünkre, miszerint ezt az egyezséget a hétfői koalíciós tárgyalásokon jelen lévő államfő borította fel, Olosz elmondta: Traian Bănescu valóban a gyes lerövidítését szorgalmazta, ám nem ragaszkodott „foggal, körömmel” ehhez az intézkedés-

hez. „Számítások szerint a gyes lerövidítése éves szinten 110 millió eurós megtakarítást jelent. Ezt az összeget máshonnan is elő lehet teremteni” – tájékoztatott a frakcióvezető. Olosz tegnap este még nem tudta, mikor tárgyalnak újból a koalícióban a gyes szabályozásáról. „Bízunk abban, hogy ki tudunk egyezni” – jelentette ki.

A PD-L-seknek sem tetszik

Amúgy a gyes megrövidítésének „véglegességét” tegnap több demokrata-liberális politikus is kétségbe vonta. Sulfina Barbu, a Demokrata-Liberális Párt (PD-L) női tagosztályának elnöke szerint az egyeztetések nem zárultak le, és a koalíción belül tárgyalni fognak az RMDSZ kifogásairól is, mivel a vonatkozó jogszabály még nem létezik. Cezar Preda PD-L-alelnök

szintén a tárgyalások folytatásáról beszélt, szerinte mindenképpen megállapodás születik majd erről a kormányerők között, ellenkező esetben a koalíció nem működik.

Boc partizánakciója?

Emil Boc miniszterelnök hétfőn este a kormányülést megszakítva tartott rendkívüli sajtótájékoztatót, ahol bejelentette: 2011. január 1-jétől kettőről egy évre rövidül a gyermeknevelési szabadság. Továbbá a gyes összege változatlan maradna: legkevesebb 600, legtöbb 3400 lej. A kismamák a második évben egy év fizetés nélküli szabadságra lesznek jogosultak, a munkahelyükre visszatérő nőket pedig egy éven keresztül 500 lejes fizetéspótlék illeti meg. Az intézkedések nem érintenék a jelenleg gyermeknevelési szabadságukat töltő személyeket. ◀

Nem ültek tétlenül. Az RMDSZ képviselőházi frakciója visszakoázásra kényszerítheti a kormányt

Fotó: ÚMSZ

„Képzelt ellenség a magyarság”

ÚMSZ

Politikai nyilatkozatban tiltakozott Korodi Attila RMDSZ-es képviselő az új tanügyi törvény elfogadásának késleltetése, valamint a Román Akadémia Etnikai Problémákat Kutató Európai Tanulmányi Központja által közzétett jelentés magyarellenes tartalma miatt. „Csalódottsággal és szomorúsággal tapasztalom, hogy a politikum ellenséget faragott a magyar kisebbségből. Nagyon sok román ehhez az elképzelt, tulajdonképpen nem létező ellenséghez viszonyítva határozza meg nemzeti identitását. Ez a tény nem teszi románabbá a románokat – hangsúlyozta a Hargita megyei politikus. Korodi arra kérte a románságot, hogy a nemzeti ünnep szellemében alakuljon vissza a közösséggé, amely elfogadta a gyulafehérvári nyilatkozatot. „1918. december 1-je egy nagyon fontos, öröme okot adó momentum a románok történelmében. A tanügyi törvény egy európai jogszabály, amelyet a gyulafehérvári nemzetgyűlés minden bizonnyal megszavazott volna” – összegezte a képviselő. ◀

Módosított nyugdíjtörvény: két év „ajándékba” a nőknek

ÚMSZ

Két hónapra volt szüksége a parlamentnek ahhoz, hogy elfogadja a módosított nyugdíjtörvényt. Ezzel a honatyák eleget tettek Traian Bănescu államfő kérésének, aki azért küldte vissza a törvényhozásnak a jogszabályt, hogy a nők esetében 63 évre csökkentsék a nyugdíjkorhatárt. A nyugdíjtörvény módosítására 172 honatya voksolt, a név szerinti szavazáson a koalíciós pártok példás egységről tettek tanúbizonyságot, ezzel próbálva feledtetni a jogszabály korábbi elfogadásakor történeteket.

Mint ismeretes, az ellenzéki alakulatok hónapok óta bojkotálják a képviselőház plenáris üléseit, ha a munkálatokat Roberta Anastase házelnök vezeti. Felháborodásuk a nyugdíjtörvény korábbi elfogadásához fűződik – Anastase ugyanis annak ellenére állapította meg, hogy összegyűlt a jogszabály elfogadásához szükséges 170 voks, hogy a kormánypárt honatyái közül száznál is kevesebben voltak jelen az ülésen, és szavaztak a törvényre.

A tegnapi szavazás után Ioan Botiş munkaügyi miniszter azzal próbálta megnyugtani az érintetteket, hogy az öregségi járandóságok jövőre semmiképpen nem csökkennek. „Felelős döntést hoztunk, ugyanis a törvény biztosítja a nyugdíjrendszer fenntarthatóságát” – mondta el a PD-L-s miniszter, majd az ellenzéki padsorokban ülőkhöz fordulva személytelenül kijelentette, meg fogják neki köszönni ezt a jogszabályt, amikor elérik a nyugdíjkorhatárt.

A nyugdíjtörvény azért került vissza a parlamentbe, mert Traian Bănescu méltánytalannak tartotta a nőkre és férfiakra egyaránt érvényes 65 éves nyugdíjkorhatárt. Az elnök érvelése szerint a nők nyugdíjkorhatárát azért kell két évvel előre hozni, mert „társadalmi helyzetük nehezebb a munkahely és a háztartásvezetés kettős terhe miatt”. Bănescu arra is felhívta a figyelmet, hogy az új jogszabály a férfiak esetében csupán három évvel tolt volna ki a nyugdíjazási korhatárt, a nőknek hét évvel többet kellett volna dolgozniuk. Az eddigi nyugdíjkorhatár férfiaknál 62 év, a nők esetében 58 év volt. ◀

Előd-utód harc

ÚMSZ

„Egyezséget ajánlok Mircea Geoanának: ha ő megfogadja, hogy többé nem hazudik rólam, akkor én is vállalom, hogy nem mondom el az igazat róla” – üzent elődjének Victor Ponta szociáldemokrata pártelnök. A két politikus azt követően keveredett nyilvános szóváltásba, hogy a tavaolyi elnökválasztáson vesztes Geoană azzal vádolta pártbeli utódját, hogy az elnökjelöltek vitájának előestéjén szóvivőként azt tanácsolta neki, hogy tagadja le a Sorin Ovidiu Vântu üzletembernél tett látogatást. Ponta szerint a „jacuzzis látogatás” részleteit csak a két résztvevő ismeri, és kétségeit fogalmazta meg azzal kapcsolatban, hogy valaha is kiderül, miért ment Geoană SOV-hoz fel-frissülni a televíziós vita előestéjén. „A következő jelöltünk nem megy oda. Tanulnunk kell hibáinkból, és abból, hogy sem az ellenzéki pártok összefogása, sem a civil társadalom ellenkezése nem tudta megakadályozni Bănescu visszaválasztását” – fogalmazott Ponta, meggyőződésének adva hangot, hogy az „államfő emberei” nem tudják még egyszer becsapni az embereket. ◀

Cseberből vederbe

Székedi Ferenc

Hát ezt gyorsan lezavarták! Alighanem ezt érezte az utca embere, aki késő este nem nézett tévét, és azal a tudattal hajította álomra a fejét, hogy marad a két éves gyermeknevelési szabadság, sőt még két-három hét, és nem sokára a fizetése is nő egy icipicit. Hogy kedd reggelre kiderüljön: nemcsak hogy a gyes lett egyeztetendő, egy kis munkahelyre visszatérési cukorkával megédesítve, hanem újabb mozdulattal sikerült még egyszer megrázni a nyugdíjas társadalmat is: ezután már nem csupán az ezer lej nyugdíj fölöttiek, hanem a hétszáznegyven lejt meghaladók is fizetnek egészségügyi biztosítási járulékat. Mindez kellemetlen meglepetésként érte a koalíciós tárgyalások után még a két éves gyeset ígérő RMDSZ-t is. Ami pedig a nyugdíjak újabb megnyirbálását illeti, arról már a szervezet véleményét sem lehetett hallani, hiszen egészségügyi minisztere nem a tulipán, hanem a kormány nevében beszélt. Ha pedig a nyugdíjasoknak lenne még kedve számolni – szinte biztos, hogy nincs –, akkor csakhamar kiderítenék: néhány héttel ezelőtt hiába örültek annak, hogy havi létfenntartó keretösszegük megnövekedett a csökkentéstől, hiszen az áruformai adó növekedése és a bevezetett egészségügyi biztosítási járulék miatt cseberből vederbe, vagy inkább vederből mosdótálba kerültek. És mindez olyan körülmények között, amikor nemzetközi statisztikák arról beszélnek, hogy a társadalombiztosítási járulékok szintjét tekintve Románia a negyedik helyen áll a világon fel-mért mintegy kilencven ország között, azaz csak három államban, Franciaországban, Belgiumban és Görögországban rónak ki ennél magasabb terheket a munkaadókra és munkavállalókra.

Nem nehéz párhuzamot vonni a magyarországi helyzettel: a magyarországi kormányzat a magánnyugdíjpénztárak megcsapolásával pótolja a költségvetési hiányokat, a romániai kormányzat pedig szintén onnan vesz el, ahol még egy összegben van a pénz, azaz ki sem kell adni, hanem egyenesen át lehet irányítani az összedőlés szélére jutott egészségügyi biztosítási alapba. Magyarország leendő nyugdíjasai úgy gondolták, idős korukra majd jól jön a magánnyugdíjpénztárakba félretett kis pénz, a romániai nyugdíjasok pedig mind- eddig meg voltak győződve, hogy több évtizedes munkájuk során az általuk bármikor felhasználható egészségügyi biztosításokat már nem is egyszer, hanem legalább tízszer-tizenöt-ször kifizették. Határon innen és határon túl egyaránt tévedtek. Nem gondoltak arra, hogy a két országban a megfontolt és lépésről lépésre véghez vihető szerkezetátalakító reformok helyett a kormányzati pénzügyi megoldások határtalanok, és mindig azokat sújtják leg-főképpen, akik eddig is az ágak alatt görnyedtek. Nézzünk csak szét: van még valahol valamilyen közös pénz? Akkor holnap reggelre ott jön a következő adó...

Román lapszemle

Kemény nemzetközi bírálatokra számíthat Románia, ha a roma etnikum hivatalos megnevezését cigányra változtatja a kormány – vélekedik Marian Preda, az elnöki hivatal demográfiai kockázatok elemző bizottságának vezetője. (Evenimentul zilei) ▶ Több mint 100 milliárd dollár értékben nyomtatott hibás bankjegyeket az amerikai kincstár. A bankok egy részén fehér, más részén szürke csíkok jelennek meg, így nem kerülhetnek forgalomba. A pénzt jelenleg egy székben tárolják. (Gândul) ▶ Bukarest első kerületi polgármestere azzal vádolja a főváros prefektusát, Mihai Atănăsoaieit, hogy támogatja a drogereskedőket. (Jurnalul național)

Egy történelmi térdre borulás

Willy Brandt negyven esztendővel ezelőtti varsói gesztusa zavart okozott a keleti blokk országaiban, sajtójuk alig akarta közölni a világhíressé vált fotót. A térdre borulást még ma is sok bírálattal éri.

Gy. Z.

► Willy Brandt szociáldemokrata nyugatnémet kancellár a lengyel fővárosban 1970. december 7-én úgy döntött, hogy nemcsak koszorút helyez el „a gettó hőseinek emlékművénel”, hanem engesztelődés térdre is borul előtte. Spontán jött az ötlet, magyarázta később Brandt; olyan gesztus volt mégis, amely az európai emberek kollektív gondolkodását évtizedekig foglalkoztatta. Németországban magát a cselekedetet saját, háború utáni történelmük legfontosabb pillanatai között emlegetik. De vajon hogyan fogadták annak idején Varsóban, és mennyire veszik tudomásul napjaink Lengyelországában?

„A hidegháború kerge”

A válasz egyenesen ijesztő. Az esemény után a lengyel lapok megvágták a fotót, ne látszódjék, hogy Brandt térdel. Csak napokkal később jelentette meg a zsidó *Folks Sztyme* (magyarul: *Népszava*), és közölte a televízió a valóságos képeket. Az akkori

naplókban és emlékiratokban a letérdelés a határok elismerésének, az erőszakról való lemondásnak, valamint a Bonn és Varsó közötti kapcsolatok normalizálásának árnyékában szinte el is törpült. (Akkoriban az immár két partnerország nagykövetségeket sem működtetett egymás országaiban.) Cyrankiewicz miniszterelnök, az egykori auschwitz-i fogoly, aki az együttműködési megállapodást aláírta Brandttal, a negyven évvel ezelőtti eseményt Európa számára fontos enyhülést hozó lépésként értékelte, amely segít abban, hogy „a hidegháború kergét” megörhessék – a megjegyzés igencsak talált.

Wladyslaw Gomulka, a kommunista pártfőnök azonban, aki a cselekedetet a saját számlájára könyvelhette volna el, Cyrankiewiczsel együtt még karácsony előtt megbukott. Az élelmiszerárak drasztikus emelése következtében mindenekelőtt a gdanski hajógyár munkásai körében zavargások törtek ki az ifjú Lech Walesa vezetésével. A biztonsági erők leverték a tüntetéseket, halottak tucatjait hagyva hátra. Lengyelországban egyik pillanat-

Willy Brandt volt nyugatnémet kancellár „történelmi térdeplése” Varsóban

ról a másira fontosabb téma is akadt a térdre borulásnál.

„Fasizmuselmélet”

A keleti blokk többi országában is mindent elkövetett a sajtó, hogy a „gonosz NSZK-ból” jött „jó németnek” ezt a kellemetlenné vált gesztusát eltussolja. Legfőképpen pedig az NDK-ban történt így. Brandt cselekedete ugyanis szöges ellentétben állt az ottani kommunista párt vezérének, Walter Ulbrichtnak a „fasizmuselméletével”, amelyre gyakorlatilag országának a létét alapozta. Rendszerének mindenképpen szüksége volt egy

„ellenségre”. A varsói gettó emlékművénel teendő látogatást Bonn csupán az esemény előtt három nappal vette föl a hivatalos programba – Varsó tiltakozása ellenére. Ez utóbbiban szerepet játszott, hogy a lengyel vezetés 1968-ban antiszemita felhangokkal szennyezett, piszkos kampányt folytatott. Mindemellát a szocialista országokban történelempolitikai „hittétel” volt, hogy a náci áldozatokat összességükben „antifasisztákként” emlegették, de anélkül, hogy a zsidók megsemmisítéséről említést tettek volna.

Lengyelországban mind a mai napig élénken él a köztu-

datban a kérdés: vajon kit is szolgálhatott valójában Willy Brandt azzal, hogy térdre hullott? A holokauszt áldozatainak az emléket-e, vagy a nemzetiszocializmus minden lengyelországi áldozatát? Stefan Meller korábbi varsói külügyminiszter – maga is holokauszt-túlélő – számon is kéri: 1989 óta Németország nem gyakorolt Lengyelországgal szemben a térdre borulással egyenértékű gesztust. Ugyanakkor Wladyslaw Bartoszewski, aki egy időben szintén a varsói diplomácia vezetője volt, s egykoron megjárta a koncentrációs táborokat, legújabb könyvében hatalmas tettként értékeli a

negyven évvel ezelőtti eseményt: „Olyan cselekedetnek tartom, amely méltó egy államférfihoz” – írja. „De nem minden áldozat emléke előtt hajtott térdet” – teszi hozzá.

„Piszkos munka”

A történelem – persze – nem fekete-fehér. A varsói gettó felkelése véres megtorlásba fullt. Pedig a Vörös Hadsereg már elérte a Visztula túlsó partját, de Moszkva parancsára megálltak, noha menetből bevehették volna a várost. Ma már tudjuk: szándékosan hagyták, hogy a németek elvégezzék a „piszkos munkát”, s amikor vége volt, azonnál megindultak. Ez is hozzátartozik a történelmi tényekhez, akárcsak jelenkorunk történései. Európa ismét kezd jobbra tolni, s ezzel együtt hangosabbá válnak az antiszemita felhangok is. Ez – persze – nem azt jelenti, hogy sűrűn akadnak, akik napi rendszerességgel olvassák a *Mein Kampf*-ot, de a Székely Gárdától a Magyar Gárdáig, a kódolt beszédű „New York–Tel-Aviv–Amsterdam” tengely emlegetéséig, a gazdasági bajokban a „nemzetközi zsidó tőke” hibáztatásáig megannyi olyan jelenség üti fel a fejt, amely sokat jelent a vészterhes időkre emlékeztet. Nem mentség, hogy a másik oldalon a palesztinokkal szemben alkalmazott izraeli politika hibáztatására készek máris „antiszemita indítatást” kiáltani. ◀

Retrospektíva 2010

Románia: hanyatlás minden vonalon

A Országos Statisztikai Hivatal legújabb adatainak megfelelően az idei év folyamán, így a legutóbbi, harmadik évnegyedben is szinte minden tevékenységi területen visszaesés mutatkozott Romániában.

Bogdán Tibor

► Jóllehet Traian Basescu államfő szerint Románia gazdasági-pénzügyi helyzete „látszólag jó”, az Országos Statisztikai Hivatal szakemberei korántsem osztják az államelnöki derülést.

Hajtómotor nélkül

Gazdasági szakértők között szinte teljes az egyetértés abban, hogy az ország gazdaságának hajtómotorjai gyakorlatilag leálltak. A lakosság jövedelmeit érintő megszorítások nyomán természetesen csökkent a belső kereslet, amely ugyancsak 2,5 százalékkal volt kisebb a tavalyinál. A fogyasztást nem kis mértékben fogták vissza a sorozatos áremelkedések is, ame-

lyek nyomán az ármutatók 7,5 százalékkal voltak magasabbak, mint egy esztendővel korábban. Mindebben jelentős szerepe volt a hozzáadottérték-adó ötszázalékos emelésének, amivel az állam drágításra kényszerítette mind a termelőket, mind pedig a kereskedőket. Az árakra gyakorolt negatív hatása mellett azonban a hozzáadottérték-adó megemelésének voltak előnyei is. A Ciorbea-kormány volt reformügyi minisztere, Ilie Şerbănescu kedvező jelnek tekinti azt, hogy bár az illetékes hatóságok előzetes becslése szerint az intézkedésnek nagyjából négyszázalékos részaránytal kellett volna megmutatkoznia a bruttó hazai termék mutatóiban, ehelyett viszont mintegy 7,5 százalékos részaránytal volt jelen. Ez

ugyanis azt jelenti, hogy a hozzáadottérték-adó növelése által kiváltott dráguláshullám már „kifutotta energiáját”, így aligha várható újabb inflációs hullám. A veszélyt viszont az jelenti, hogy Romániában az infláció strukturálisnak tekinthető, a pénzromlás tehát nem tartható ellenőrzés alatt és nem küzdhető le monetáris politikával.

A bankok ráadásul nem működnek megfelelően, az elbocsátások sora folytatódik, és egyelőre kilátás sincs jelentősebb számú új munkahely létrehozására, fogyasztást növelő bér- és nyugdíj-emelésre még kevésbé.

A romlás számadatai

Az Országos Statisztikai Hivatal legújabb adatainak megfelelően az idei év folyamán, így a legutóbbi, harmadik évnegyedben is szinte minden tevékenységi területen visszaesés mutatkozott. A bruttó hazai termék az utolsó előtti évnegyedben 136,6 milliárd lejre zsugorodott, ami 2,5 százalékos visszaesést jelent az előző esztendő hasonló időszaká-

hoz, és 0,7 százalékos csökkenést a második évnegyedhez képest. 2010 viszonylatában ez a mutató abszolút értékben kifejezve nem egészen 350 milliárd lejnek felel meg, ez reálértékben majdnem 2 százalékkal kevesebb, mint 2009 januárja és szeptembere között volt. A korábban húzóágazatnak számító építkezéseknél csaknem 15 százalékkal szűkült be a tevékenység, a mezőgazdaságban közel 8 százalékkal esett vissza a termelés értéke, a szállítások, a távközlés volumene 6,5 százalékkal csökkent. Mindennek következtében a fő gazdasági és kereskedelmi tevékenységekből származó nettó adóbevétel 3,3 százalékkal volt kevesebb, mint egy évvel korábban.

Pozitív elemnek tekinthető viszont az a tény, hogy némiképpen csökkent a kereskedelmi deficit, miután a javak és szolgáltatások exportja közel 15 százalékkal emelkedett, a nem egészen 12 százalékos importnövekedéssel szemben. Ez kedvezően befolyásolta a bruttó hazai termék alakulását is. Enyhe, mindössze 2,6 szá-

zalékos növekedés mutatkozott a pénzügyi tevékenység, az ingatlanértékesítés, valamint a vállalkozásokat ellátó szolgáltatások esetében is.

Jövő – kérdőjelekkel

Mindez erőteljesen megkérdőjelezi a kormány számításait, amelyek értelmében másfél százalékos gazdasági gyarapodás várható. Az általánosnak mondható vélemény szerint jövőre nulla százalékos növekedéssel kell számolnunk, ami korántsem jelenti azt, hogy javul a lakossági életszínvonal, csupán azzal kecsegtet, hogy sikerül elejét venni a további romlásnak.

A gazdasági-pénzügyi válság kihatásait tehát minden valószínűség szerint jövőre is megérezzi az ország. 2011-ben komoly veszélyt jelenthet a nemzeti valuta értékvesztése. Pénzügyi és bankszakértők a nyár elején 4,1-4,15 lejes euróárfolyamot jeleztek előre év végére, az Economist Intelligence Unit munkatársai még a bukaresti illetékeseknél is derültebbek vol-

tak, és nem tartották kizártnak az euró értékének 3,97 lejre történő csökkenését sem. Ezek a számok már nem időszerűek. A Raiffeisen International becslésének megfelelően az európai közös valuta értéke év végére akár a 4,4 lejt is elérheti, az ING Bank szakemberei 4,3 lejről beszélnek. A Reuters felmérése szerint hosszabb távon a lej felértékelődhet. Ennek mértéke a következő 12 hónap során akár 3,2 százalékos is lehet, így nem kizárt, hogy az euró árfolyama 4,16 lejre esik vissza. Az ING Bank és a Raiffeisen International 2011 végére 4,25 lejes euróárfolyammal számol.

Románia jövő évi gazdasági kilátásait illetően a nemzetközi előrejelzések egyre borúlatozóbbak. A World Economic Outlook áprilisban még a bruttó hazai termék 5,1 százaléka megfelelő gazdasági növekedésről beszélt. A Nemzetközi Valutaalap romániai küldöttsége augusztusban már csak 2 százalékos, novemberben pedig alig 1,5 százalékos gyarapodást tartott valószínűnek. ◀

Lap-top

A nap címe. Az európaiak Hargita márkájú házakba költöznek, *Gándul*.

Magyarzat. A lap a PRO TV riportereinek szenzációs utánajárását ismertetik, akik megismertették nézőiket a székely mesterek faházaiival. A modern épületeknek óriási a sikerük külföldön, a Gyergyói-medencében több mint negyven üzemben gyártanak már faházakat külföldi megrendelésre (Anglia, Franciaország, Németország, Ausztria, Olaszország, Görögország, Hollandia, Dánia, Norvégia, Izrael, Magyarország, Svájc). Teljesen készen egy ilyen ház négyzetméterenként mintegy háromszáz, fő típusa mintegy 40 ezer euróba kerül. Hajrá, székelyek! Jó lenne Romániában is jobban terjeszkedni, a hagyományok honfoglalás mintájára elözoenleni Olténiát és elárasztani ilyen faházakkal?

Élesedő osztályharc. Az *Evenimentul zilei* szerint a PD-L azt tervezi (már-mint, valószínűleg, a jelenlegi hatalmasok csapata), hogy félreállítják – kersetlenebb kifejezéssel kirúgják – Cristian Predát a pártból. A neves politológus, európai parlamenti képviselő, volt elnöki tanácsos egy ideje a párt amolyan megmondóemberének számít, de nem másoknak mond meg és oda, hanem a sajátjainak. Az *Evenimentul zilei* szerint legutóbb azzal váltotta ki a PD-L vezetőségének a haragját és méltatlankodását, hogy kijelentette: a PD-L-ben „bármilyen korrupciót megbocsátanak annak, aki a választásokon hatékony”. Az *Azi* ismerteti a demokrata-liberálisok üdvöskéjének, Udrea miniszternek a véleményét is, aki szerint azok, akik bírálják a pártot, először a belső fórumokon kellene ezt tegyék. „Nagyon óvatossá kell lennünk, amikor ilyen szavakkal dobálunk”, állapította meg bölcsen az idegenforgalmi tárcavezető, a fő kormánypart bukaresti szervezetének elnöke.

A nap álhíre. Elena Udrea elárulta, hogy szlogenében – „EU iubesc B.” („I love B.”, „En szeretem B-t”) – a B. nem Bocot jelöli, hanem... Budapestet.

Minden napra egy mondat

„Az ember bármilyen messze jut is ismereteivel, akármennyire is objektíven ítéli meg önmagát, végül egyebet nem nyer az egészből, csupán tulajdon életrajzát.”
Friedrich Nietzsche

Népszámlálás

Horváth István

A valóság átírása

SZELLEMI DÉZÉS

Winston a „rég számk”-at tárcsázta a telekpen, és kérte a *Times* megjelölt számait. Ezek néhány perc múlva ki is pottyantak a csöpostból. A kapott utasítások olyan cikkekre vagy hírrészletre vonatkoztak, amelyeket valamilyen okból szükségesnek tartottak megváltoztatni, vagy, ahogy hivatalosan kifejezték, helyesbíteni. A *Times* március 17-i számából például kitént, hogy Nagy Testvér előző napi beszédében azt jósolta: a dél-indiai front nyugodt marad, de rövidesen eurázsiai előnyomulás indul meg Észak-Afrikában. Ehelyett az történt, hogy az eurázsiai főparancsnokság Dél-Indiában indította meg offenzíváját, Észak-Afrikában pedig minden maradt a régiben. Ezért aztán úgy kellett átírni Nagy Testvér beszédében egy szakaszt, mintha azt jósolta volna meg, ami történt. Vagy: a *Times* december 19-i számában hivatalos becslések jelentek meg a fogyasztási javak különböző kategóriáinak várható termelési eredményeiről 1983 negyedik negyedében. A mai számban viszont jelentést tettek közzé a tényleges termelésről, s ebből kiderült, hogy a becslések minden téren tévesek voltak. Winston feladata az volt, hogy a decemberi adatokat a későbbi adatoknak megfelelően helyesbítse. Ami a harmadik üzenetrel, az egy nagyon egyszerű tévedésre vonatkozott, amelyet néhány perc alatt helyre lehetett igazítani. Nemrég, februárban a Bőség-minisztérium szavatolta, hogy 1984 folyamán nem fogják csökkenteni a csokoládéadagot. Ám a csokoládéadagot, a hét végén harminc grammról húsz grammra csökkentik. (...)

George Orwell: 1984, Fordította: Sziógyártó László

Nyelveken szólni

Bennünket kisépeket, töredékházak lakóit, hontalan patriótákat folyton azzal cukkolnak a világ-nagyságok, hogy nem beszélünk idegen nyelveket. Hogy csak a miénkkel élünk, holott mennyivel szebb és jobb lenne a világ, mennyivel harmonikusabban érne a világbéke és a nyári barack, ha mindenki tudna angolul, németül, franciául, oroszul vagy kínaiul. Nem lenne antiszemitizmus, ha mindenki beszélne arabul és héberül stb. Csak ezek a nagy nyelvek merülnek fel, mert ezeken születnek meg a nagy művek, a feltalálások, ezeken beszél az emberség döntő része, a földkerekség (boldogabb) valahányada.

A dolgok első látásra valóban így festenek, de ha közelebb hajolunk, akkor látnunk kell, hogy az emberség jelentősebb része, ha nem mindenki, mégiscsak anyanyelvén beszél a legszívesebben, kivéve az önkéntesen magukat feladókat, az asszimiláns simulékonyakat, a megfélemlítettek és megtévesztettek, azokat, akik azt hiszik, hogy kiszakadva otthonról másutt boldogabbak lesznek, ha nem kenyérnek ejtik a rizset. Volt a történelemben néhány példa, amikor egész közösségek vesztették el nyelvüket és ma világnyelvet beszélnek, sőt tanítják azokat azoknak, akik az istennek sem akarnak leszokni a kisnyelvekről. Például szerb nagynénemet San Franciscóban egy asszimiláns japán oktatta nankingi kínaira, engem pedig egy skót-görög-ir british-englishre.

Háborúkat vívtak ám egymással azonos nyelvet beszélők (polgárháború), elkeseredett harcot folytattak egymással rendőrök és tüntetők, a jelszavakat mindenki érti a téren és az utcákon, egy nyelvet beszélnek legtöbbször a börtönőrök és -töltelékek, a Fradi és az Újpest szurkolói, a parlament, kormány-párt és ellenzék. Azonos volt az igeragozás Caesarnál és Antoniusnál, s kegyelték egymás híveit. Ámbátor én maradok az anyanyelv (magyar) mindenhatóságánál. mert ott hont ad. És olykor szerencsét is hoz. Nem úgy, mint annak a román idegenlégiós csodalábú csatárnak/hátvédnek a Bundesligában, szegény Marica (grófnőnek), aki egy nemrég lejátszott mérkőzésen a német bírót németül seggfejnek titulálta. A Goethe nyelvén ejtett becézetet amaz megértette és nemzeti és etnikai síp-gavalléri becsületét ösztönösen védve, Maricát ahelyett, hogy megölte volna a nyelvi bravúrért, beköpte, miért is a magas fórum 50 ezer euróra vágta le.

Erre mondták Marica latin ősei: si tacuisses philosophus mansisses. (Ha hallgattál volna, bölcs maradtál volna.) És gazdagabb, hiszen szidhatta volna románul is vagy más balkáni nyelveken, kivéve a törökül, mert azon ma minden német szól. Fordítva nehezebben elképzelhet...

Sebestyén Mihály

Legyünk intoleránsak!

„Viszont a román igazgatóval és pedagógus kollégákkal jól megértjük egymást!” Ezzel a mondattal kezdte felszólalását Négyfalu egyik iskolájának magyar aligazgatója azon a találkozón, amelyen az Oktatási Minisztérium RMDSZ-es államtitkárának jelenlétében kerestek megoldást a barcasági csángó város tornyosuló és az iskolahálózat megszűnésével fenyegető problémáira. Akinek szíve van, azt megütötte, akinek füle van, az kihallotta: a város önálló magyar középiskolájának vezetőivel, tanítóival, tanáraival már korántsem felhőtlen, sőt, ugyancsak viharos a kapcsolat. A város, ahogyan a neve is mutatja, négy korábbi falu összeolvadásából jött létre, de a faluközösségek közti évszázados fagyos viszony nem enyhült. Pedig most összefogást sürgetnek az idők! Egyre kevesebb a magyar gyermek, veszélybe került az önálló magyar középiskola léte, s ha az megszűnik, az elemi oktatásnak sem lesz hosszú távon

Ambrus Attila

perspektívája. A román iskola magyar tagozatának képviselőjeként kinevezett aligazgató ezt szemmel láthatóan és fülle hallhatóan nem érti. Nemes versengésnek tartja az önálló magyar iskola és a román iskola magyar tagozatának háborúját, üdvösnek a létért való küzdelmet, amely szemléletében akkor válik teljesen sikeressé, ha a magyar tagozat megöli az önálló magyar intézményt és megkaparintja a gyerekek nagy részét. Egy részét, fűzném hozzá, mert sokan iratkoznának át a közeli román iskolába, vagy vállalnák az ingázást a közeli nagyváros, Brassó önálló magyar középiskolájába.

Szűk történelmi időt lát át csupán az aligazgató. Az elmúlt kilencven évet. Azt mondja: „A helyi magyar oktatás jövőjét nem a meglévő és sok évtizedes múlttal rendelkező tagozatok megszüntetésében látjuk.” És mondja meggyőződéssel. Elfelejteti, hogy ha a tagozatok sok évtizedes múlttal rendelkeznek, akkor az önálló erdélyi magyar iskolák sok évszázados múlttal.

A tanító, aki az anyanyelvben a potenciális veszélyt látja, válasszon a hivatás helyett munkát magának.

A brassói szász reformátor Honterus már az 1544-es vizitációja során iskolákat talált a Brassó környéki falvakban, igaz, ezek akkoriban latin nyelven oktattak, de Apáczai Csere János reformjainak is köszönhetően, hamar elterjedt az anyanyelvi oktatás. Az 1949-es államosításig Négyfaluban 25 önálló iskola működött, az államosítás, a kommuniztációnak hatalomátvétele és a totalitárius rendszer kialakulása vezetett oda, hogy meg-

szűntek és mindenütt román állami iskolákat hoztak létre, magyar tagozattal, de a hatalom szigorú ellenőrzése alatt. Aki tehát a tagozatok sok évtizedes múltjára hivatkozik, az a kommunista rendszer érvrendszerét használja: a magyar diáknak a legjobb, ha román iskolába jár. Hogy szem előtt legyen. Ő is, a tanára is.

Ezt furcsamód meg is fogalmazta a négyfalusi román iskola magyar tagozatának tanítónője, aki kijelentette, az önálló magyar iskola veszélyes lehet, s ő nem szeretné, ha a gyereket azért bántanák, mert az iskolából hazafele jövet magyarul beszél.

Ezek után nem csoda, ha a megyei RMDSZ elnöke is elvörösödött, s kezdte megérteni, nem kedélyes élcéldés volt, amikor a tanácskozás kezdete előtt megkérdezték tőle, mit keres itt, miért akar ő, a megyei elnök megoldást keresni egy olyan problémára, amely a helyi közösségre, tulajdonképpen a román iskola magyar tagozatára tartozik. Ám ha a megyei RMDSZ-elnök csak elvörösödik, az újságírók előnti a pulykaméreg: Nem, hölgyeim, uraim! A magyar oktatás kérdése nem egy iskola tagozatának magánügye! A tanító, aki az anyanyelvben a potenciális veszélyt látja, válasszon a hivatás helyett munkát magának. A magyar aligazgatót pedig, aki az önálló magyar oktatás ellen küzd, váltsa le a magyar főtanfelügyelő-helyettes. Ne tegyünk úgy, mintha nem lenne igaz: őt azért nevezték ki aligazgatónak, mert magyar, mert a magyar oktatás érdekeit szolgálhatja, kellene hogy szolgálja. A memóriát szerint rendkívül veszélyes, ha a négyfalusi aligazgató és a tanító álláspontja mintává válik megye- és Erdély-szerre. Csak az a közösség tud fennmaradni, amely intoleráns az ilyen eltévelyedésekkel szemben, és határozottan fellép ellenük.

Erdélyt építik

Hírösszefoglaló

► A régiófejlesztés, uniós pályázatírás, térségi érdekvépviselet lehetőségeit ismerhették meg azok a fiatalok, akik részt vettek az Építjük Erdélyt 18 hónapos képzés második, székelyföldi szakaszán. Az RMDSZ Úgyvezető Elnöksége és a Magyar Ifjúsági Értekezlet által szervezett program előadásait Csíksomlyón hallgathatták meg a résztvevők. „Elméleti és gyakorlati tudásra, ismeretekre tehettek szert a résztvevők: az Építjük Erdélyt projekt a mindennapi munkához nyújt segítséget, a magyar közösség épül sikeresebben ennek köszönhetően” – nyilatkozta a népszerű kezdeménnyel kapcsolatban Kovács Péter. Az RMDSZ ügyvezető alelnöke elmondta, hosszú távra terveznek, ezért kerül sor egy újabb képzési szakaszra: alapos felkészítésről van szó, a résztvevőknek lehetőséget nyújtanak személyes kapcsolataik építésére, tapasztalatszerzésre és az ismerkedésre is. „Meggyőződésünk, hogy a közösségi vezetőképző harmadik, januári szakaszának lejártaival egy igazi összeszokott csapat távozik a programunkról, mely a jövőben is képes lesz hatékonyan együtt dolgozni Székelyföldön” – fogalmazott Kovács. A közösségi vezetőképző Veres Tímea projektmenedzser, pályázatíró *Program-politika-projekt* című előadásán az EU-s támogatási rendszereket ismertette, kiemelve ezek struktúráját és követelményeit. A résztvevők saját, pályázatokkal kapcsolatos tapasztalataikat is megosztották egymással, és gyakorlati útmutatót kaptak a hatékony felkészülésre, a hasonló projektek lebonyolítására. A délutáni órákban *Alulról jövő építkezés a településfejlesztésben* címmel Máté Péter, a Szeged térségében működő Déli Napfény Nonprofit Kft. ügyvezetője tartott előadást. A bemutatót a hallgatóság a Leader programok fogalmával ismerkedhetett. „Ez egy olyan közösségi kezdeményezés jelent – hangzott el Csíksomlyón –, amely a vidéki gazdaság fejlesztéséért jön létre.” ◀

Kispénzűek újabb terhe

Baloga-Tamás Erika

► „Ez az egyik legnehezebb intézkedés, amit eddig meg kellett hoznunk” – nyilatkozta tegnap Cseke Attila egészségügyi miniszter a nyugdíjjarulékok fizetésére vonatkozó, frissen napvilágot látott változásokkal kapcsolatban. Mint arról tegnapi lapszámunkban hírt adtunk, a kormány sürgősségi kormányrendelettel szélesíti ki a járulékfizetők körét: január elsejétől többen, többet fizetnek az Országos Egészségügyi Alapba az egészségügyi reform részeként. A megnövekedett terhek jelentős részben a kisnyugdíjasokra hárulnak. Rajtuk kívül járulékfizetésre kötelezi a kormány azokat a házastársakat, jövedelem nélküli szülőket is, akiket biztosítással rendelkező házastársuk, gyermekük tart el.

„Túl sok a kivétel!”

Cseke Attila tárcavezető azzal indokolta az intézkedést, hogy a biztosítási rendszer 1997-es bevezetése óta a kivételezett csoportok száma 6-ról 13-ra növekedett. „2010-ben az ország 21,5 millió lakosából 10.732.616 mentességet élvez a járulékfizetés alól. Jelenleg 6.729.264 személy fizet egészségügyi járulékot, a járulékfizetők közül ötmillió van alkalmazásban. A kivételezett kategóriák számának csökkentése már régen időszerű volt, hiszen az egészségügyi rendszer fenntartása is pénzbe kerül, ettől nem tudunk a továbbiakban eltekinteni” – magyarázta a megszorító intézkedést a tárcavezető.

Hasonlóan indokolta Markó Béla kormányfő-helyettes is a döntés szükségességét. „Gondoljanak bele: az ország 22 millió lakójából alig ötmillióan fizetnek egészség-biztosítást. Valamit tenni kellett annak érdekében, hogy áthidaljuk ezt az aránytalanságot” – jelentette ki tegnap újságírói kérdésre válaszolva a nyugdíjasokra kirótt új járulékról Markó Béla. A mi-

Eddigi legnehezebb döntését hozta meg a kormány Cseke Attila egészségügyi miniszter szerint. Fotó: gov.ro

niszterelnök-helyettes eredménynek tartja, hogy sikerült elérni: az átlagnyugdíjknál alacsonyabb juttatásból élőkre nem érvényes a megszorító intézkedés.

Ami a „kivételek” kategóriát illeti, továbbra is járulékbefizetés nélküli egészségbiztosítást élveznek a gyermekek, a jövedelem nélküli egyetemisták és az inasiskolások, 26 éves korukig. Jövedelmük 5,5 százalékát kitevő járulékot fizetnek azonban január elsejétől a 740 lejnél magasabb nyugdíjjal rendelkezők, valamint a forradalmárok (kivételek képeznek viszont továbbra is azok, akik megsebesültek az 1989. decemberi események során). Az intézkedés összesen 2.067.764 személyt érint, közülük 2.055.545 nyugdíjas. A 740 és 782 lej közötti nyugdíjak esetében a járulékaránya kisebb lesz, hogy a befizető jövedelme ne essen 740 lej alá. Az intézkedést követően az egészségügyi járulékot befizetők száma a tárca számításai szerint 8.797.028 lesz, míg a mentességet élvezők (biztosítást nem fizetők) száma 2011 januárjától 8.664.852. A megszorító intézkedés bevezetői abban bíznak, hogy az intézkedés nyomán 1,4 milliárd lej jövedelemmel rendelkezők száma az Országos Egészségügyi Alap. Eből az összegből a szaktárca

1 milliárd lejt az ingyenes és ártámogatott gyógyszerek finanszírozására, 400 millió lejt pedig a kórházak költségeinek fedezésére fordít.

Háborgó nyugdíjasok

Az intézkedés léptékét jól jelzi, hogy a rendelet Hargita megyében például 31 ezer nyugdíjast érint. A megyében összesen 73.841 állami és 7984 mezőgazdasági nyugdíjas van, a járulékbefizetése csak az előbbiekre érvényes, utóbbiak közül ugyanis senkinek sem haladja meg a 740 lejt a járandóság, amint azt lapunk Boros Ágnesztől, a Hargita Megyei Nyugdíjpénztár ügyvezető igazgatójától megtudta.

A nyugdíjasokat felhívóhívta az intézkedés. Bálint István zetelaki nyugdíjas „aljaságnak” tartja a szigorítást. „Harminc évet dolgoztam, miközben természetesen fizettem a biztosítást. A nyugdíjam nem éri el a 850 lejt, de ahhoz elég, hogy én is belkerüljek a járulékfizetők sorába. Nem értem, most újabb bört akarnak lehúzni rólunk? Hová lett az eddig kifizetett pénzünk? Elkiserít, hogy ilyeneken török a fejüket, és még jobban megnyomorítanak azokat, akik egyik napról a másikra élnek” – méltatlankodott Bálint István. Czencher Klára libáni nyugdíjas

450 lejes havi járandóságának megfelelően mentességet élvez a járulékbefizetés kötelezettsége alól, mégis igazságtalannak tartja a rendelkezést. „Miért fizettük hosszú évtizedeken keresztül az egészségügyi járulékot, ha öreg korunkban is követelik a pénzt? Ráadásul a befizetett járuléktól függetlenül amúgy is mindenhon fizetni kell, ha az egészségügyi ellátást akarunk” – háborgott a lapunknak nyilatkozó idős asszony.

Az érdekvédők is mozgolódnak

A nyugdíjasokat képviselő érdekvédelmi szervezetek tegnap bejelentették: országos tiltakozó akcióra készülnek a megszorító intézkedés ellen. Az Országos Nyugdíjas Szakszervezet (FNSSPR) elnöke, Viorel Copil szerint más módszerekkel is pótolható volna az egészségügyi bevételek hiánya, ez az intézkedés pedig „gúnyt űz” a kisjövödelműekből. A szakszervezeti vezető arra figyelmeztet, nem nyugszanak bele a döntésbe, demonstrálni fognak a kormány épülete, valamint a megyei PD-L-szervezetek székházai előtt. Copil elmondta: nyílt levélben kéri Emil Boc miniszterelnököt és Traian Băsescu államfőt, lépjenek a rendelet hatályon kívül helyezése érdekében. ◀

Röviden

Vizsgálat a kórházban

Vizsgálatot folytat a csíkszeredai Megyei Kórház vezetése, hogy kiderítse, kik kezdeményezték a november folyamán lezajlott spontán tiltakozásokat. Amint arról lapunk is beszámolt a dolgozók elmaradt étel- és italváltványai és 2009-ben esedékes, de még ki nem fizetett 13. havi bérük miatt tartott tiltakozó akciót. A kórházvezetés állásfoglalást kért a Sanitas helyi tagszervezettől. Az érdekvédők jelezték: bár nem ők állnak a tiltakozások mögött, tartanak a megtorló intézkedésektől.

Lovaskúra Szatmáron

Európai finanszírozásból lovas pedagógiai program indul 350 szatmári és mátészalkai gyerek számára. Szatmárnémeti Polgármesteri Hivatala a mátészalkai Tiszavarázs Egészségügyi Egyesülettel közösen nyert pályázatot a *Lovagolás hagyományra határok nélkül Szatmáron* című programmal. A kezdeményezés révén egészséges és fogatékalmú élő gyermekek számára nyújtanak lehetőséget a pihenésre, gyógyulásra, valamint a lovas kultúrával való ismerkedésre.

Válságban a hőszolgáltató

Lemondott a marosvásárhelyi távhőszolgáltató igazgatója, Bauer Andrea. A vállalatvezető személyes okokra hivatkozva kérte felmentését, a városvezetés egyelőre tanácstalan az Energomur jövőjét illetően, és kormányzati vizsgálóbizottság érkezését várja. Az önkormányzat jelezte: jelentős átszervezésre van szükség a folyamatosan fizetési gondokkal küzdő vállalatnál, mert az eddigi beavatkozások nem jártak eredménnyel. A polgármesteri hivatal májusig visszamenőleg minden adósságát – vagyis 21 millió lejt – kifizette a cégnek, ám a megyei pénzügyi igazgatóság az azóta felhalmozott tartozások miatt zárolta az Energomur számláit.

Bankrablás Brassóban

Munkatársunktól

► Egy pénzzel teli bankautomatát loptak el ismeretlen tettesek tegnap hajnalban Brassóban. A két álarcos elkövető a Carfil ipartelepre hatolt be, a rablás előtt mozgásképtelenné tették a helyszínen szolgálatot teljesítő őrt és műszakvezetőt. Liviu Naghi, a brassói rendőrség szóvivője az eset kapcsán elmondta: a tettesek megkötötték a két áldozatot, és míg az egyikük elvontatta a bankautomatát, a másikuk a két fogva tartottat őrizte. Személyi sérüléssel járó tettelegességre, a rendőrség tájékoztatása sze-

rint nem került sor. Az akció rendkívül gyors volt, a sikeres végrehajtáshoz az is hozzájárult, hogy egy régi típusú, könnyen eltávolítható pénztárolót loptak el a tolvajok. Az automatát a hét elején töltötték fel 110 ezer lejjel, de nem tudni, hogy a rablás időpontjáig mennyi készpénzt vettek ki a kártyatulajdonosok, így azt sem, hogy mennyit vittek el az álarcos tolvajok.

Liviu Naghi azt is elmondta: a brassói rendőrség feltételezi, hogy a két elkövetőt több tettestársa is segítette, de egyelőre nem tudni, hogy kit vagy kiket gyanúsítanak a rablásban való rész-

vétellel. A nyomozást nehezíti, hogy az ipartelep biztonsági rendszerét utoljára több mint egy évvel ezelőtt ellenőrizték, a bankautomata környékén pedig nem voltak biztonsági kamerák telepítve. A rendőrség munkatársai figyelmeztetnek arra, egyre több a hasonló jellegű, bankautomaták ellen intézett támadás, ezért a hazai bűnüldözés a biztonsági előírások szigorítását szorgalmazza. Az európai országok többségében például rablás esetén vészjelzésre robbanó festékpátronok jelölik meg a bankjegyeket, amelyek így használhatatlanná válnak. ◀

HIRDETÉS

NEMZETI ERŐFORRÁS MINISZTERIUM PROGRESS HATÁROK MÓDSZ

Lépj a karrieredért!
Magyarországi részképzés egyetemistáknak

Budapest Pécs Miskolc
Debrecen Sopron Szeged

www.omdsz.ro www.martonaron.hu Jelentkezési határidő: 2010. december 10., 12:00 óra

Röviden

Látó-nívódíjasok

Kenéz Ferenc (vers), Horváth Előd Benjámin (debüt), Mihály Emőke (esszé) és Márton Evelin (próza) kapja 2010 Látó-nívódíjait. Huszadik alkalommal osztja ki a kitüntéseket a *Látó* szépirodalmi folyóirat szerkesztősége; azokat a szerzőket jelölik, akik a lapban publikáltak. Az elmúlt 19 év alatt több mint 50 alkotó vehette át a vers, próza, esszé és debüt kategóriában az elismerést. A díjakat a Látó Irodalmi Színpad keretében december 11-én, szombaton adják át a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetemen. Laudációt mond: Demény Péter, Kovács András Ferenc, Szabó Róbert Csaba és Vida Gábor.

A kultúra nemzeti napja
Eminescu születésnapja

Traian Bănescu államfő tegnap aláírta azt a törvényt, amelynek értelmében január 15-e a kultúra nemzeti napja lesz. A törvényt, melyet a szociáldemokrata párt terjesztett elő, a parlament már korábban elfogadta. Január 15-e Mihai Eminescu születésnapja, az ezen a napon szervezett rendezvényeket támogatni fogják az államkasszából, a kulturális minisztérium ajánlásai alapján.

Markó-est
Maroszentgyörgyön

Holnap este 6 órakor a maroszentgyörgyi római katolikus plébánia tanácstermében a Kolping Család szervezésében Markó Béla idén megjelent kötetét (*Tulajdonképpen minden és Út a hegyek közt*) Kovács András Ferenc Kossuth-díjas költő mutatja be a jelenlevőknek. Közreműködik a Kolping Család énekkara, verset mondanak gyerekek és felnőttek; a Szent Cecília együttes és Szántó Árpád mezenésített Markó-verseket ad elő.

Lukács György-díjakat
adtak át Budapesten

Átadták a Lukács György-díjakat tegnap Budapesten, az elismerést idén Poszler György akadémikusnak, valamint Krausz Tamás és Radnóti Sándor egyetemi tanárnak adományozták. Agárdi Péter, a Lukács György Alapítvány kuratóriumának elnöke az ünnepségen azt mondta: a kitüntetettek egyike sem Lukács György marxista filozófus „szolgai tanítványa”, ők „azt szimbolizálják, hogy a baloldali, liberális társadalomtudományban kell hogy legyen szellemi kohézió”. Agárdi azt is elmondta, hogy „rossz idők járnak a demokratikus baloldali szellemiségre és a kultúrára, valamint a művészetre”. A 20 éves alapítvány azonban most is aktívan foglalkozik egyebek mellett folyóiratok és könyvek kiadásával.

A konvenciók lebontása

Folytatódik az Interferenciák 2010 Nemzetközi Színházi Fesztivál Kolozsváron

ÚMSZ

► A bukaresti Odeon Színház volt a kolozsvári Interferenciák fesztivál vendége tegnap este. *Pyramus & Thisbe 4 You* című Shakespeare-feldolgozásukat kétszer adták elő a magyar színház stúdiótermében.

Shakespeare-remix

Az Odeon Színház produkciójában Alexandru Dabija, napjaink egyik legdinamikusabb rendezője megénekesíti a *Szentivánéji álom*-beli mesterek híres színház a színházban jelenetét. Mindegyik rész más regiszterben ábrázolja a klasszikus jelenetet, a kortárs romániai színház több irányzatát is parodizálva. Az első változatban csak nők játszanak, a másodikban a bigott kísérletező művészek világát tárja a néző elé, a harmadik egy magyar színész szembesítése egy maroknyi unott moldvaival, míg az utolsó változat színpadra állítja a színház technikusait. „Amit Dabija ajánl, az a konvenció iskolapéldája. Minden jelenete a konvenció mechanizmusaitól való megszabadulás tanulmányává válik. A

Nagy József táncszínházra fordította Büchner Woyzeckjét

Woyzeck táncol

paródia mint az élvezet rafinált módja, a heccelés mint művészet Dabija esetében több mint stilisztikai eszköz... Egy Tarantino-szerű nevetés gurgulázik végig minden jeleneten” – nyilatkozta az előadásról Mihaela Michailov színházkritikus. A darabbal Alexandru Dabija elnyerte a 2009-es év Legjobb Rendező UNITER- (Román Színházi Szövetség) díját.

Ugyancsak a tegnap este a franciaországi Nagy József Társulat *Woyzeck, avagy a szédület karcolata* című mozgásművészeti előadását láthatta az a kevés néző, aki bejutott az új stúdió termébe. Az érdeklődés meglehetősen nagy volt, hiszen az előadás több évvel ezelőtt készült, és híre eljutott a színházkedvelők-

höz. A táncelőadás Büchner *Woyzeck*jének szabad interpretációja, melyet burleszkes hangulat ural: a szűkös helyiségben összezárt, alakatlan, alig emberformájú lények kegyetlen játékokat űznek valamiféle ünnepi dallamocská hangjaira. Az előadás rendezője, az Európa-díjas Nagy József 1957-ben született a délvidéki Magyarokiszán. Párizsban Marcel Marceaulnál majd Eugene Decrauxnál tanult, 1987-ben mutatta be első önálló rendezését, a *Pekingi kacsát*, amellyel felkeltette a színházi világ érdeklődését. A két előadás között, 18 órától bemutatták Darvay Nagy Adrienne Stief Magdáról szóló kötetét a színház előcsarnokában.

A nyolcadik nap

Ma, az Interferenciák 2010 fesztivál nyolcadik napján 19 órától a sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház produkcióját – Witold Gombrowicz *Yvonne, burgundi hercegnő* című darabját a Kolozsvári Magyar Színház nagyszínpadi stúdiójában játsszák. Az előadás Gombrowicz darabjának ambivalens, színes és gazdag jelentésvilágát ki-

nálja. „Bocsárdi László rendezése nem csak a társadalmi szerepeket törli meg Yvonne-on, és teszi nevetéssé az etikett-koreográfiákat, de a bűn problémáját is felveti: benne általa kivétel nélkül mindenki meglátja a saját gaztetteit, hibáit, és ennek elviselhetetlensége mos medret a hallgatólagos meg egyezésem alapuló összeesküvésnek a lány ellen” – írja Varga Anikó az *Ellenszféryben*. Az előadás számos díjat nyert eddig, többek közt az Oktatási és Kulturális Minisztérium Nagydíját a Határon Túli Magyar Színházak Fesztiválján. Pálffy Tibor és Kicsid Gizella színművészek külön kitüntetéseket kaptak a darabban nyújtott alakításukért.

Az előadást megelőzően, délelőtt 11 órától újból a Tranzit Ház ad otthont a *Woyzeck* és az *Yvonne, burgundi hercegnő* előadások alkotóival sorra kerülő beszélgetésnek. Közvetlenül a beszélgetés után újabb könyvbemutatót tartanak. Myriam Bloedé: *Nagy József síremlékei* című műve a kortárs világ-színház egyik legizgalmasabb alkotójának a művészetét elemzi. ◀

Magyar hagyományok háza

Bartók Béla Hagyományörző Művelődési Egyesület néven jött létre új kulturális szerveződés Szatmáron.

Sike Lajos

► „Hosszú éveken át tanítottam a zeneiskolában, tavaly az egyház visszakapta, és eljöttünk onnan, fájltam az elválást. Aztán láttam, hogy hónapokon át ott áll az épület üresen. Mondtam Korda Zoltánnak, a Láncostemplom lelképásztornak:

ha nem tudnák eldönteni, mit kezdjenek vele, lenne egy ötletem: legyen a szatmári magyar hagyományápolás háza” – részletezte lapunknak a legfrissebb szatmári művelődési kezdeményezés hátterét Bertók Béla helyi zenetanár.

Miután az ötlet nemcsak Korda Zoltán lelképásztornak, hanem a gyülekezet

presbitériumának is tetszett, tegnap létre is jött a szervezet, Bartók Béla Hagyományörző Művelődési Egyesület néven, amely a volt zeneiskola élettel hivatott megtölteni. Az új kulturális szervezet tegnapi alakuló ülésén a város értelmiségének képviselői jelentek meg: Fejér Kálmán zenetanár és népzene kutató, Enyedi István néprajzos, Szarvas Károly néptáncoktató, valamint Tamás Tibor zenész. Az összejövetelen több elhatározás is született a város kultu-

rális életének fellendítésére vonatkozóan, a névadó nagy magyar zeneszerző szellemiségében. A megbeszéléseknek megfelelően még ezekben a hetekben beindul a néptáncoktatás, népdaléneklés, népi hangszerek tanfolyama, ezt követi aztán a táncház, az énekkar is. Külön tanítják majd a népi hímzést és a faragást. A tervezett programok támogatásaképpen a református egyház, az ingatlan tulajdonosa, nem kér bérleti díjat az egyesülettől. ◀

Esszépályázat
iskolásoknak

ÚMSZ

► Filozófiaesszé-pályázatot hirdet a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem filozófia tanszékcsoportjának magyar tagozata. A pályázaton éssz vehetnek a 2010-2011-es tanév XI. és XII. osztályos tanulói. A 3-5 oldal terjedelmű, kinyomtatott és jelígelvel ellátott pályaműveket postai úton a Bolyai Társaság címére április 29-ig (postai bélyegző dátuma) küldhetik a diákok. A pályamunkákat kidolgozott szabályzat alapján a tagozat oktatóiból álló bizottság 1-től 100-ig terjedő ponttal értékeli. Az elbírálás szempontjai között egyaránt szerepel az íráskészség, valamint az, hogy a pályázó hogyan gondolja végig a környező világgal kapcsolatos megfigyeléseit, hogyan tudja érvényesíteni a rendelkezésére álló filozófiai ismereteket a mindennapi tapasztalatok elemzése és értelmezése során, mennyire képes egy világos, összefüggő gondolatmenetet felépíteni és érvekkel alátámasztani. A pályamunkákat díjazták; a legalább 70 pontot elért íráskészítői a felvételi versenyen kívüli beiratkozási lehetőséget kapnak a BBTE-re, a filozófia szak magyar tagozatán meghirdetett, államilag támogatott (tandíjmentes) helyekre, a rendelkezésre álló helyszám, valamint a kapott pontszám sorrendje függvényében. ◀

A volt szatmárnémeti zeneiskola épületében működik tegnapról a Bartók Béla Hagyományörző Művelődési Egyesület

A szerző felvétele

Lemondott a szekus Heltai

Lemondott a Class FM-et tulajdonló cég igazgatóságában betöltött tagságáról Heltai Péter, azonban nem ismerte be, hogy a Szekuritáté ügynöke lett volna.

ÚMSZ-összefoglaló

„Az elmúlt napokban szárnyra kelt Heltai Péter körüli sajtóhíresztelések negatívan befolyásolják a társaságnál végzett munkáját” – áll a magyarországi Class FM-et tulajdonló Advenio Zrt. hétfő esti lapzártánk után kiadott közleményében, melyben jelezték, hogy az Erdélyből származó médiaszemélyiség annak érdekében, hogy elkerüljék, hogy „jelenléte a társaság terhére váljon”, nem kívánja betölteni pozícióját „a híresztelések tisztázódásáig”.

Prima (díjas) ügynök

Heltai Péter filozófus-újságíró, a Prima Primmissima-díjra jelölt, Prima-díjas médiaszemélyiség Hegel fedőnéven a Szekuritáté ügynöke volt. Ezt bizonyítja legalábbis az a napokban nyilvánosságra hozott dokumentum, amelyet Gáll Tibor, Berlinben élő erdélyi magyar képzőművész megkeresésére adott ki a Szekuritáté Irattárát Vizsgáló Országos Tanács (CNSAS). A pár soros, internetre is felkerült szöveg azonosítja a Hegel fedőnevű ügynököt: „megállapította a Hegel fedőnevű ügynök személyazonosságát Heltai Péter András (...) személyében”.

A Hírszerző információi szerint a Szekuritáté Magyarországon is be akarta vetni Hegel nevű infor-

téseket írt volna”. Szerinte inkább fordított a helyzet, hiszen annak idején őt hurcolták meg a román szervek.

Támadás a „leleplezés”?

A Népszavának nyilatkozó Heltai úgy vélte, ez „egy időzített támadás ellene”. A médiaszemélyiség azt gyanítja, hogy egyesek így akarják megvétózni a Prima Primmissima díj-ra való jelölését – amelyet a magyar sajtó kategóriában meg is kapott. Közölte: fontolgatja, hogy pert indít CNSAS ellen.

Szöcs Géza, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium kultúráért felelős államtitkára a *hírszerzo.hu*-nak azt mondta, az ő megfigyelési dossziéjában is rendszeresen feltűnik egy Hegel

fedőnevű ügynök neve. Úgy fogalmazott: ugyan még nem kapta meg az álnevet felfedő okiratot, de „végtelenül szomorú és csalódott” lenne, ha Heltaival azonosítanák a róla jelentéseket készítő Hegel-t. Egy 1987-es jelentés szerint Hegel már nem volt a Szekuritáté informátora, de további feladatokkal akarták megkeresni. Többek között a „célpontjai” között szerepelt még Ara-Kovács Attila, Tóth Károly, Keszthelyi András és Tamás Gáspár Miklós is.

Heltai 1987-ben települt Magyarországra, 1987-től az MTA Szociológiai Intézete munkatársaként, 1990-től 2000-ig a Magyar Televíziónál műsorigazgatóként, főszerkesztőként dolgozott. Nyár óta felügyelőbizottsági tagja a Magyar RTL Zrt.-nek. ◀

„Előfordult, hogy leírtam dolgokat az élem tett papírra” – vallja Heltai Péter, de nem tartja magát besúgónak

Száz szó

Díjat kapott a New York-i rendőrség egérőlésért, mármint azért, hogy kicserélte csapdait lassú helyett hirtelen halált okozókra. A könyörületedíjat a PETA állatvédő szervezet adományozta a rendőrségnek, amiért a régebbi ragacsapdák helyett agyoncsapósak állnak egy ideje szolgálatban a manhattani főkapitányságon. A korábbi csapdák az egereknek nagy kínokat okoztak, legtöbbször az éhség, a szomj és a kifáradás végzett velük. A civil szervezet előzőleg grafikonokkal is ábrázolta, miként szenvednek hosszasan a ragasztóban vergődő egerek, és alaposan illusztrált érvelésével sikerült jobb beállásra bírnia a rend szigorú ám könyörületes öreit. Szolgálati macska nem jöhet szóba, hiszen azok jó ideig eljártanak az egerrel annak elfogyasztása előtt.

(szücs el)

Röviden

Végleg megbukott Silviu Prigoană sajtótörvénye

Egyhangúlag elutasította a szenátus művelődési szakbizottsága tegnap Silviu Prigoană demokrata-liberális képviselő sajtótörvényt érintő törvénymódosítási javaslatát, melyet október 6-án a képviselőház is leszavazott. Prigoană tervezetének – amint arról lapunkban beszámoltunk – egyik lényeges pontja, hogy az írott és online médiára is kiterjesztette volna az audiovizuális törvény licenckötelezettségi előírásait, mi több a sajtóvétséget elkövető médiumok ellen szankcióként a licenckötelezettséget felfüggesztését illetve visszavonását is kilátásba helyezte. Szász Attila az Országos Audiovizuális Tanács tagja korábban kijelentette: „Még az újságok és folyóiratok honlapjai sem képezhetik az audiovizuális médiaszabályozás tárgyát – arról nem is beszélve, hogy alkalmazhatatlan lenne”.

Radu Moraru botrányt okozott az audiovizuális tanácsnál

Botrányba torkolt az Országos Audiovizuális Tanács (CNA) tegnapi vitája, amelyen az RCS&RDS kábeltelvíziós társaság tévéadójának, a 10 TV-nek a licenzz-kérelméről tárgyaltak. Cristina Trepcea CNA-tag azt kifogásolta, hogy a televízió indítását december 10-re harangozták be a tulajdonosok, annak ellenére, hogy még nem volt birtokukban a működtetéshez szükséges engedély. „Ennyire biztosak önök abban, hogy megkapják a licenct? Az egész város tele van reklámlapokkal, hogy tizedikén indul a 10 TV. Miért hazudnak a népek? Ha nincs meg az engedély, nem indulhat az adó” – fakadt ki Cristina Trepcea. Radu Moraru a televízió képviselőjeként elmondta, hogy az egész egy reklámfogás, hogy megnyerjenek egy befektetőt. Az adó végül megkapta a működési engedélyt.

Brüsszelben az ÚMSZ-verseny

ÚMSZ

Véget ért Brüsszelben a Fiatal Riporterek a Szegénység Ellen elnevezésű verseny döntője. Az Európai Fejlesztési Napok műhelymunkáján tudósítóként részt vett az Európai Újságíróközpont és az *Új Magyar Szó* közös riportpályázatának két romániai nyertese is. A Bukaresti Egyetem újságírást tanuló Gabriela Ionela Mihaela Motroc és a politikatudomány szakos Doris Manu kedden kell leadja pályamunkáját. A tét egy hely-

színi látogatáson való részvétel a Bizottság egyik afrikai partnerországában. Az Európai Unió 27 tagállamának harminchárom résztvevője, köztük a két romániai nyertes is, egy-egy beszámolót kell írjon a brüsszeli műhelymunka eseményeiről. A zsűri a legjobban megírt riportot, a legjobb rádióriportot és a legeredettebb hírt díjazza. A nyertesek nevét januárban hozzák nyilvánosságra. „Az Európai Fejlesztési Napok mérföldkövet jelentő esemény az Unió fejlesztéstügyi naptárában, és egyúttal a fejlesztési

kérdésekről folytatott párbeszéd és eszmecsere kiemelkedő európai platformja” – mondta a találkozó kapcsán Andris Piebalgs, a Bizottság fejlesztési ügyekért felelős tagja.

A José Manuel Barroso és Andris Piebalgs vezetésével megtartott 2010. évi Európai Fejlesztési Napok programjában 15 magas szintű pódiumvita és 30 műhelytalálkozó szerepelt. Utóbbiak olyan, gyakran kényes témákkal foglalkoztak, mint a fejlesztés helye a Lisszaboni Szerződés által előírt in-

tézményi keretekben, a kormányzás kérdése, a fejlesztési együttműködés jövője, az energiához való hozzáférés, a „globális egészségpolitika”, a természeti erőforrások kezelése stb. A fejlesztési napokat számos kiegészítő esemény, díjátadás, publikációs bemutató kísérte. Ezek két fénypontja a Lorenzo Natali-újságíródíj átadási ünnepsége valamint a Fiatal Riporterek a Szegénység Ellen riportpályázathoz hasonló Zene a szegénység ellen verseny díjkiosztója volt. ◀

Zuhannak a példányszámok

F. I.

A *Click!* és a *Libertatea* című tabloid lapok, illetve az *Adevărul* vezetnek a romániai napilapok eladási listáját – derül ki a Romániai Példányszám-auditáló Hivatal harmadik negyedévre vonatkozó jelentéséből, mely szerint az összes központi napilapból kevesebb fogyott mint egy évvel ezelőtt. A listavezető *Click!*-ből július-szeptember között átlagosan napi 193 182 példány kelt el, szemben a tavaly eladott 201 369-es átlaggal. Az *Adevărul* Holding által kiadott lapot a Ringier tröszt *Libertate*-ja követi

napi 126 508 eladott lappal (2009 hasonló időszakában az átlag 186 526 volt). A quality-lapok közül a harmadik negyedévben az *Adevărul*-ból fogyott a legtöbb, napi 90 911 darab, míg egy évvel ezelőtt 113 936-on állt az eladási mutató. Második helyen az Intact tröszt által kiadott *Jurnalul Național* áll, feleannyi eladott lappal, mint az *Adevărul*. Az idei év harmadik negyedében nap 46 074 példány kelt el belőle, 2009 hasonló időszakában pontosan tízezerrel több. Harmadik helyeztet a *România liberă*, 40 308 eladott példánnyal (tavalyi átlaga 45 133), negyedik az

Evenimentul zilei melyből 2009 július-szeptembere között átlagosan 32 234 példány fogyott, míg idén 19 999. A sportlapok piacát továbbra is a *Gazeta Sporturilor* vezeti, ám ez is jócskán vesztett fizetőképes olvasótáborából az idei harmadik negyedévben napi 44 531 példányt sikerült eladnia, szemben a tavalyi 60 552-vel. A *Pro Sport* eladási mutatói július-szeptember között 38 528-an álltak, míg 2009-ben 40 065-ön. A gazdasági lapok piacát a *Ziarul Financiar* vezeti, napi 12 225-ös átlaggal, tavaly több mint háromezzerrel többet sikerült értékesítenie. ◀

INGYENES APRÓHIRDETÉSI SZELVÉNY

Név:.....
Cím:.....
.....
.....
tel.:.....

A hirdetés szövege (max. 80 szó)

.....
.....
.....

Mi egyszeri alkalommal ingyen közöljük apróhirdetését.

Postacím: 014820 București, Piața Presei Libere nr. 1,

O.P. 33, C.P. 17

* A kedvezményt csupán magánszemélyek vehetik igénybe, magáncélú hirdetések közzétételére.

December 8., szerda

Az év 50. hete és 342. napja, hátravan 23 nap

Ma a **Máriák** és az **Emőkék** ünnepe.

A **Mária** bibliai eredetű női név. Eredeti héber formája Mirjam volt, ez a görög és latin bibliafordításokban módosult.

Az Emőke név régi magyar személynévből származik, az emő szó 19. századi felújítása -ke kicsinyítőképzővel. Jelentése: szőpő, csecsemő.

Évfordulók

- 1609-ben Milánóban megnyitják Európa második nyilvános könyvtárát, a Biblioteca Ambrosianát.
- 1854-ben IX. Piusz papa kinyilatkoztatja, hogy Szűz Mária bűn nélkül fogant, így az eredendő bűntől mentes (szeplőtelen fogantatás).

Vicc

– Mi az abszolút nehéz?
– Egy decemberben született gyerekek bemagarázni, hogy őt is a gölya hozta!

Recept

Baklava – görög sütemény
Hozzávalók: 1 kg vékony réteslap, 800 g durvára ap-

rított mandulabél, másfél-két csésze morzsa, másfél csésze olvasztott vaj, 3 ek. cukor, 3 kk. fahéj, 1 kk. szegfűszegpor; a sziruphoz: 1/2 kg cukor, 1 csésze víz, 1 citrom leve, 1/2 csésze konyak. (A mandulát dióbéllal lehet helyettesíteni.)

Elkészítés: Egy tálban összekavarjuk a mandulabélet, a cukrot, morzsat, fahéjat és szegfűszeget. A tepsi alját kikenjük olvasztott vajjal, rátesszük az első réteslapot, megkenjük olvasztott vajjal, majd rátesszük a következő lapot, összesen 4 lap kerül a tepsi aljába. Ráterítünk egy réteg töltelékkel. Erre két lap kerül egymás között megvajazva, majd erre megint töltelék. Addig folytatjuk amíg elfogy a töltelék. Legfelül 4 lap legyen, megvajazva. Éles késsel bevágjuk a kocka alakú szeleteket. Kicsit meglocsoljuk vízzel, és forró sütőbe toljuk. 15 percig 200 fokon sütjük, majd lehúzzuk 160 fokra és pirosra sütjük. A sziruphoz a hozzávalókat 5-7 percig főzzük, a végén beleöntjük a konyakot. Ahogy a pirosra sült baklavát kivesszük a sütőből rögtön le is öntjük a sziruppal.

Ma

A következő napok időjárása

Csütörtök: 11°C, 14°C (Bukarest)
Péntek: 0°C, 6°C (Bukarest)

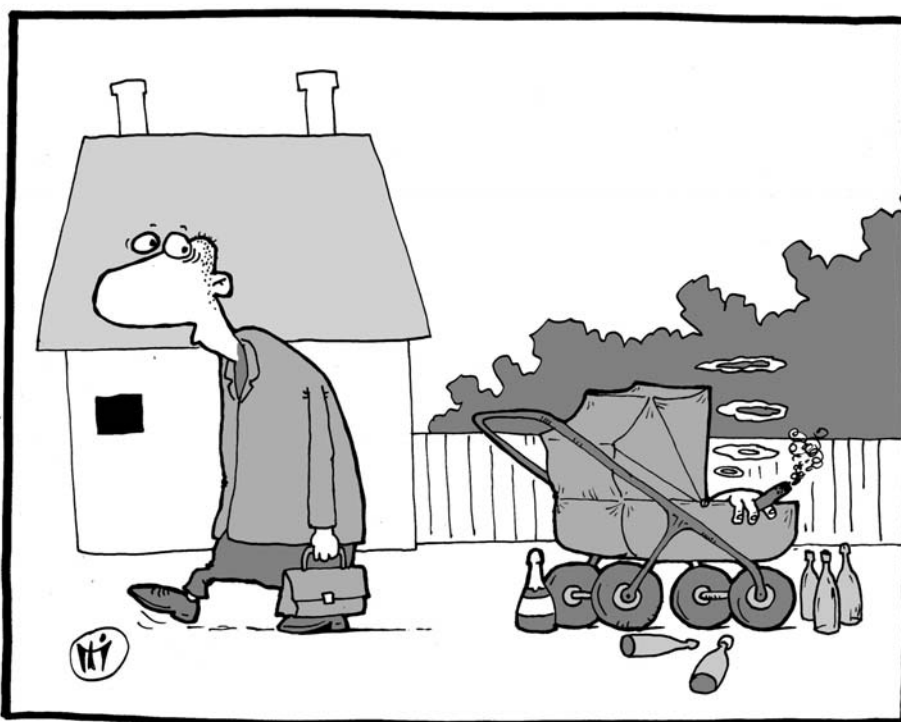
Márkans hidegfront vonul át: viharos lesz az ÉNY-i szél, többfelé várható eső, majd havazás.
Viharos marad az ÉNY-i szél, felhőátvonulásokra és szörvénys hózáporokra lehet számítani.

Jelleg	Maximum hőmérséklet	Hőnap hajnali hőmérséklet
Arad	13°C	9°C
Brassó	11°C	3°C
Bukarest	14°C	6°C
Csikszereida	11°C	3°C
Kolozsvár	10°C	6°C
Marosvásárhely	11°C	6°C
Nagyvárád	12°C	9°C
Szatmárnémeti	10°C	10°C
Temesvár	13°C	9°C

Készült: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

Általában erősen felhős lesz az ég, inkább csak a nap második felében szakadozhat fel átmenetileg a felhőzet. Többfelé várható eső, zápor. Többnyire élénk lesz a déli szél.

Szöveg nélkül

Horváth István

HIRDETÉS

Egyet fizet, kettőt kap!

ÚMSZ-előfizetési akció – 2011

Fizessen elő 2011-re az **Új Magyar Szóra**, és ajándékozza meg szeretteit, barátait, ismerőseit egy **ingyenes ÚMSZ-előfizetéssel!**
Ha 2010. december 20-ig előfizet egy teljes évre, 150 lejért eljuttatjuk a lapot két különböző címre: az Ön címére, illetve egy Ön által megjelölt személy címére is!

Figyelem! Az akció csak olyan előfizetőinknek szól, akik közvetlenül a kiadónak vagy területi megbízottainknak fizetik ki az egyéves díjat. A postától, illetve a terjesztői cégektől ne kérje a kedvezményt!

Területi megbízottaink hához mennek, Önnek csak egy telefonhívásába kerül:

Hargita, Kovászna, Maros, Brassó: Baricz István, 0748 314.609.
Kolozsvár és környéke: Tósa András, 0788 715 481.
Nagyvárád és környéke: Béres Attila, 0788 318 353.

Amennyiben postai utalvánnyal (mandat postál) szeretné elküldeni az előfizetés ellenértékét, a következőképpen töltsd ki:
Destinatar: Béres Attila, la Editura Scripta S. A.
Adresa: OP 9 CP 49, Localitatea: Oradea, Jud.: Bihor.

Ne felejtse el a saját, pontos címét feltüntetni a postai utalványon, illetve az utalvány hátoldalára, az üres helyre beírni a kedvezményezett olvasónk pontos nevét és címét. Így az illető is egy teljes évig kézhez veheti napilapunkat!

Előfizetési árak 2011-re:

- 1 hónap: 15 RON
- 3 hónap: 38 RON
- 6 hónap: 75 RON
- 12 hónap: 148 RON

2 (személy) x 12 hónap: 296 RON **HELYETT**
2 (személy) x 12 hónap: 150 RON (megtakarítás: 146 RON)!

További információkért forduljon

Béres Attilához, a 0788-318 353-as telefonszámon!

***	A REJTVÉNY MEGFEJTÉSE	TOLLNOK, FIRKÁSZ	MOTOR TÍPUS	SZOLMIZÁCIÓS HANG	***	FÖLD-TÖRTÉNETI KOR	NAGYON SOK	PÜSPÖKI SZÍN	MEZTELEN FESTMÉNY
FRANCIA DIVATCÉG					CALDERON ... BARCA				
TANÁCSKOZIK					POTROH ANYAGA				
BIBLIAI SZEMÉLY				SZEMÉLDÖK VAN ILYEN					
SPANYOL AUTOJEL	ATTILA ISTEN ... ZENEMŰ			TÖRZSKAR					CSÖKKENŐ VIZSZINTŰ
UNITED STATES (RÖV.)	BABÉTEL	TURNER ÉNEKESNŐ	VÍZBE LOGAT					AZ ELSŐ BETŰNK	EGYIK ALAPÍZ
BRANCUSI NÉPE					NEMZET		A RABSÁG JELKEPE		
GÖRBE VÉGTAG					NÖVÉNYI HAJTÁS				
EHHEZ ÜGYVED KELLI!				INDIVIDUUM	SZEKRENYAJTÓI				
FINOM ELMESSEG				OLASZ AUTOJEL					

MÉDIAPARTNEREINK

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)
A bolygók állása nem kedvez a fontos döntések meghozatalára. Hamarosan rendeződnek az esetleges félreértések.
BIKA (IV. 21.–V. 20.)
Ma a hangulatától tegye függővé, hogy mit tesz. A gondokat felejtse el, az egészséget őrizze meg.
IKREK (V. 21.–VI. 21.)
Terveit csak azzal ossza meg, akiben megbízik, és akit a legközelebb ér meg. Magánéletére szánjon több időt.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)
Nélkülözhetetlen téma lesz az ajándékozás. Álljon ellen a kísértésnek, hogy olyasmit is megvásároljon, amire nincs szüksége.
OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)
A telefonja folyamatosan cseng, sok az elintéznivalója. Szívós és kitartó, de most úgy érzi, eljutott a teljesítőképessége határáig.
SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)
Gyermeke miatt aggodalmait nem csökkennek. Hallgassa meg annak is a véleményét, aki kívülről tisztábban látja a helyzetet. Jövőre elmúlnak a kétségei.

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)
Gyermeke vagy kedvese olyan ajándékozási ötlettel áll elő, amelytől égnék áll a haja. Itt az ideje meggyőzni őket, hogyan jöhetnek ki kevesebből.
SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)
Nem biztos, hogy karácsony előtt kopogtat ajtaján a pénzes postás, de anyagi téren nem lesz oka panaszra.
NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)
Ha eddig a házat és más értékeiből ingóságait nem látta el kellő védelemmel, itt az idő, hogy megtegye.

BAK (XII. 22.–I. 20.)
A Bakban a Hold, és Ön bizonyára boldog és kiegyensúlyozott. Érdekes esemény és élmény várja a mai napon.
VIZTONTÓ (I. 21.–II. 19.)
Magánéletében számos változás állhat be a közeljövőben. Álljon pozitívan a dolgokhoz, hiszen úgysem tud semmit tenni az értelem ellen.
HALAK (II. 20.–III. 20.)
Feszült ma, ennek ellenére számos kellemes meglepetés éri. Ez vonatkozik a munkahelyére, és az otthoni légkörre is.

